

2020: verslag nachtvlinders: Zandvliet, Berendrecht “Groot Buitenschoor”

V laamse
V ereniging voor
E ntomologie

www.phegea.org

Guido De Prins

(door corona en de maatregelen konden we spijtig genoeg niet in juli waarnemen wegens de lock-down om vanaf 0:00 u thuis te moeten zijn, omdat het dan pas donker genoeg was om beginnen waar te nemen. Ik moest dan bijna gaan inpakken om op tijd thuis te kunnen zijn... sick!)

Indeling van het verslag

- I. Werkwijze
- II. Bespreking van de nacht-waarnemingen
- III. Bespreking van de dag-waarnemingen
- IV. Bespreking van de interessante soorten
- V. Evaluatie
- VI. Dankwoord

I. Werkwijze

Op licht: bijna steeds werden 2 skinnervallen opgesteld met daarbij een horizontaal laken op de grond. Ook een losse lamp op de grond met bijhorend laken. De drie lampen werden gedurende de nacht op geregelde tijdstippen bezocht.

Op smeer: door omstandigheden kon er dit jaar niet op smeer gezocht worden.

II. Bespreking van de 4 nachtwoarnemingen

- **2-vi-2020:** nachtwoarneming op licht: 24 soorten in 95 exemplaren, er werd waargenomen van 22:20 u tot 0:15 u, echt donker om 23:10 u. Temperatuur van 16°C naar 12°C. Er was koude NW-wind, storend. Voorlaatste hete dag, 27° C. Het bleef ook erg lang schemeren in het NW. Er was een lichte wolkenluiser.
- **24-vi-2020:** nachtwoarneming op licht: 60 soorten in 250 exemplaren, er werd waargenomen van 22:40 u tot 01:45 u. (echt donker: ongeveer rond 23:25 u). Temperatuur: van 19°C naar 16°C, weinig Oosten wind, enkel op de dijk licht storend. Lage sikkel maan, niet storend. Geen wolken. Betere omstandigheden, betere aanvlucht vanaf 0:00 u!
- **10-viii-2020:** nachtwoarneming op licht: 51 soorten in 270 exemplaren, er werd waargenomen van 21:45 u tot 0:30 u. Temperatuur: van 25°C naar 22°C.

Tamelijk wind, op de dijk storend. Lage maan ondergaand, niet storend. Sluier wolken. 6de hete dag met temp.: tussen de 30° en 33 ° C.

- **21-ix-2020:** nachtwaarneming op licht: 11 soorten in 24 exemplaren, er werd waargenomen van 20:00 u tot 22:20 u. (echt donker: ongeveer rond 20:40 u). Temperatuur: van 17°C naar 13°C en vlug 11°C. Te koud om goede waarnemingen te verwachten. NW wind, op de dijk storend. Lage sikkel maan, niet storend. Geen wolken.

III. Bespreking van de dagwaarnemingen

- Meestal werd kort voor de nachtwaarneming een wandelingetje op de dijk ondernomen. De enkele soorten die hieruit kwamen zijn verder verwerkt in de nachtwaarneming. Indien het een aparte waarneming betreft (zoals rupsenvondsten of onderzoek met feromonen) wordt dit zeker apart vermeld.

IV. Bespreking van de interessante soorten

NB de besproken soorten zijn meestal op basis van de zeldzaamheidsgraad uit waarnemingen.be geselecteerd.

DEPRESSARIIDAE

platlijfjes

***Agonopteryx yeatiana* (Fabricius, 1781), Peenkaartmot**

Voorkomen: zeldzaam, makkelijk te verwarren met verwante soorten

Voedselplant: leeft als rups op verscheidene soorten van *Apiaceae*, schermbloemigen

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar in **2018**

ETHMIIDAE

grasmineermotten

***Ethmia terminella* Fletcher T., 1938, Vierpuntzwartwitmot**

Voorkomen: zeldzaam, makkelijk te verwarren met verwante soorten

Voedselplant: leeft als rups monifaag op *Echium vulgare*, Slangenkruid

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 ex. in 2018 en 3 ex. op 2 vi in 2020

GELECHIIDAE

tastermotten

***Aristotelia ericinella* (Zeller, 1839), Heidepistoolmot**

Voorkomen: lokaal tamelijk gewoon in de Kempen en in heidegebieden

Voedselplant: leeft als rups monifaag op *Calluna*, struikheide

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 ex. op 10 viii in 2020

PYRALIDAE

lichtmotten

***Acrobasis repandana* (Fabricius, 1798), Oranje eikenlichtmot**

Voorkomen: een vrij gewone soort in ons land

Voedselplant: leeft als rups op *Quercus*, eiken

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar op 10-viii-2020

PYRALIDAE

lichtmotten

***Sciota rhenella* (Zincken, 1818), Oranje bandlichtmot**

Voorkomen: een vrij gewone soort in ons land, komt vooral in het noorden voor

Voedselplant: leeft als rups op *Populus*, populier

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar op 24-vi-2020

SPHINGIDAE

pijlstaarten

***Proserpinus proserpina* (Pallas, 1772), Teunisbloempijlstaart**

Voorkomen: vroeger (voor 2000) een zeldzame migrant, na 2000 in heel ons land gezien en vrij gewoon gevonden

Voedselplant: leeft als rups vooral op *Oenothera biennis*, teunisbloem en ook op verschillende soorten *epilobium*, wilgenroosje

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar op 2-vi-2020

EREBIDAE

spinneruilen

***Laspeyria flexula* (Denis & Schiffermüller, 1775), Bruine sikkeluiil**

Voorkomen: vanaf 2000 in heel ons land vrij gewoon

Voedselplant: leeft als rups op *Lichens*, soorten korstmossen

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar op 10-viii-2020

***Parascotia fuliginaria* (Linnaeus, 1761), Paddestoeluil**

Voorkomen: een vrij gewone soort in het hele land

Voedselplant: leeft als rups op *Fungi*, soorten zwammen en paddenstoelen, vooral die op berk gedijen

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar op 24-vi-2020

NOLIDAE

visstaartjes

***Pseudoips prasinana* (Linnaeus, 1758), Zilveren groenuil**

Voorkomen: een vrij gewone soort in het hele land

Voedselplant: leeft als rups vooral op *Quercus* (eik) of *Betula* (berk), maar ook op andere bomen en struiken

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 exemplaar op 10-viii-2020

NOCTUIDAE

uilen

***Ipimorpha retusa* (Linnaeus, 1761), Heremietuil**

Voorkomen: een lokale soort, toch zo goed als overal voorkomend

Voedselplant: leeft als rups vooral op *Salix* (wilg) soms ook op populieren

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 ex. op 24-vi-2020

***Macdunnoughia confusa* (Stephens, 1850), Getekende gamma-uil**

Voorkomen: een vrij gewone migrant, de aantallen variëren over de jaren

Voedselplant: leeft als rups vooral op *Urtica* (brandnetel) en andere lage planten

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 ex. op 10-viii-2020

***Parastichtis suspecta* (Hübner, 1817), Populierenuil**

Voorkomen: een niet gewone soort, lijkt achteruit te gaan

Voedselplant: leeft als rups vooral op *Betula* (berk) soms ook op wilg en andere lage planten

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 2 ex. op 24-vi-2020

***Simyra albovenosa* (Goeze, 1781), Kleine rietvink**

Voorkomen: een wijdverspreide soor, komt vooral in het noorden van het land voor (rietgebieden)

Voedselplant: leeft als rups vooral op *Phragmites australis* (riet) maar ook op een hele reeks lage planten

Zandvliet "Groot Buitenschoor": 1 ex. op 10-viii-2020

2020, Waarnemingen.be (dit zijn enkel die soorten, die door mij nog niet zijn waargenomen)

Nepticulidae

Stigmella trimaculella (Haworth, 1828) (een vrij gewone soort op populier)

Coleophoridae

Coleophora saxicolella (Duponchel, 1843) (een lokale en zeldzame soort, op *Atriplex* en *Chenopodium*.)

Coleophora versurella Zeller, 1849 (een lokale en zeldzame soort, op *Atriplex*, *Chenopodium Halimione*.)

Gelechiidae

Approaerema anthyllidella (Hübner, 1813) (een vrij gewone soort, *Anthyllis*, *Onobrychis* en *Trifolium*.)

Bryotropha terrella (Denis & Schiffermüller, 1775) (een vrij gewone soort, op grassen.)

Chionodes distinctella (Zeller, 1839) (een zeldzame soort, komt vooral aan de kust voor, op *Artemisia*.)

Chrysoesthia drurella (Fabricius, 1775) (een vrij gewone soort, op *Atriplex* en *Chenopodium*.)

Chrysoesthia sexgutella (Fabricius, 1775) (een vrij gewone soort, op *Atriplex* en *Chenopodium*.)

Neofriseria peliella (Treitschke, 1835) (een zeldzame soort, op *Rumex acetosella*.)
Tortricidae

Bactra robustana (Christoph, 1872) (een zeldzame soort, op *Scirpus maritimus*.)

Eucosma conterminana (Guenée, 1845) (gewoner in het noorden, *Lactuca viscosa* en *L. serriola*.)

Pyralidae

Anerastia lotella (Hübner, 1813) (niet zo gewoon, komt liefst op zandgrond voor, op grassen.)

Aphomia zelleri de Joannis, 1932 (een zeldzame soort, vooral op zand aan de kust, op soorten mos.)

Geometridae

Eupithecia simpliciata (Haworth, 1809) (een zeldzame soort, op *Atriplex* en *Chenopodium*.)

Lythria cruentaria (Hufnagel, 1767) (vrij gewoon in de Kempen, op *Polygonum* en *Rumex*)

Noctuidae

Cucullia asteris (Denis & Schiffermüller, 1775) (een lokale en zeldzame soort, vooral op *Aster*.)

Cosmopteryx scribaiella Zeller, 1850 deze soort wordt hier onder voorbehoud gemeld (nog niet goed gekeurd door W.be) 1 rups in Zandvliet centrum...(het is heel waarschijnlijk dat deze soort ook in het Groot Buitenschoor voorkomt.)

V. Evaluatie:

In dit vijfde jaar (2020) op het "Groot Buitenschoor" konden we **111 soorten** waarnemen in **639 exemplaren**.

Uit Waarnemingen.be tot en met 2020 (nagekeken december 2020): voor zover we kunnen zien zijn **er 53 soorten in 128 exemplaren waarnemingen in 2020 bijgekomen**.

Voorlopig totaal: 115 soorten 509 exemplaren (waarvan een 30 soorten nog niet door ons waargenomen).

Voor 2020: met dank aan: Katrien Doggen, Rens Hendrickx, Wim Konings, Koen Maes, Robin Vermylen en Frank Wagemans.

In 2020: Elie, Coremans, Davy De Groote, Wout De Rouck, Rens Hendrickx, Joachim Pintens, Jonas Pottier, Eef Thoen, Koen Vanagtmael, Tim Vochten,

Overzicht eigen waarnemingen:

2016: 172 (+1) soorten in 1322 exemplaren

2017: 233 soorten in 1902 exemplaren

2018: 174 soorten in 1492 exemplaren

2019: 59 (+1) soorten in 213 exemplaren

2020: 112 soorten in 641 exemplaren

Na 2020: totaal: 381 soorten 5574 exemplaren, met toch 11 nieuwe soorten!

In [waarnemingen.be](http://www.waarnemingen.be) werden in 2020: nog 53 soorten in 128 exemplaren gevonden, dit geeft een totaal van: 115 soorten (waarvan nog 30 soorten in het gebied niet door mij waargenomen) in 509 exemplaren. Als we die van [W.be](http://www.w.be) erbij tellen, zitten we aan 411 soorten en juist over de 6000 exemplaren!

Er zijn nog steeds enkele erg moeilijke exemplaren (uitsluitend micro's) die nog gedetermineerd moeten worden, deze worden later aan de lijst toegevoegd. Indien nodig worden deze het jaar erop vermeld en besproken. Ook de aantallen vanaf 2016 kunnen daardoor lichtjes veranderen.

De waarnemingsdata worden goed bijgehouden om te vermijden dat we in een bepaalde periode geen of te weinig waarnemingen doen! (zie het chronologisch overzicht hieronder)

Nachtwaarnemingen:

23 iii 2017	14 vi 2017	1 viii 2017	21 ix 2020
8 v 2018	20 vi 2018	6 viii 2015	27 ix 2017
12 v 2016	24 vi 2020	10 viii 2020	13 x 2017
13 v 2017	4 vii 2016	22 viii 2018	
24 v 2019	4 vii 2017	25 viii 2017	
26 v 2018	21 vii 2019	31 viii 2016	
2 vi 2020	22 vii 2016	19 ix 2018	

Zo zien we dat we in april nog steeds geen waarnemingen hebben. Het is dan ook te verwachten dat we in het "Groot Buitenschoor" minstens nog een 100 nieuwe soorten kunnen verwachten zodat we de kaap van de 500 soorten kunnen bereiken in dit mooi gebied!

Daarom hopen we dat we in de toekomst (2021) ons werk te mogen verder zetten om de geïnteresseerden steeds een fijne en nuttige nachtwaarneming te bezorgen en ook om zo een goed en bijna volledig beeld te krijgen van de nachtvlinderfauna van Zandvliet "Groot Buitenschoor".

Alle gegevens van dit gebied worden steeds op [waarnemingen.be](http://www.waarnemingen.be) gezet. Alle lijsten zijn ook, indien nodig, op aanvraag digitaal verkrijgbaar. Ook de totaallijst van Zandvliet "Groot Buitenschoor" is beschikbaar en staat ook op [waarnemingen.be](http://www.waarnemingen.be). In de rubriek: ["Over dit gebied" in "Waargenomen soorten"](#).

Goede sites die je als bijkomende info kan bezoeken zijn:

<http://www.phegea.org>

www.waarnemingen.be

<http://www.bladmeneerders.be/nl>

N.B. als ergens foutjes (grote of kleine) ontdekt worden, word ik graag daarvan op de hoogte gebracht!

VI. Dankwoord

We houden er ook zeker aan Natuurpunt en zeker Natuurpunt Antwerpen/Noord, te danken voor de toelatingen, zeker de lokale staf met name Frank Wagemans die de vergunning verleende om dit gebied te kunnen onderzoeken. Tenslotte ook BASF die 's nachts de zaken nauwlettend in het oog hield.

Ook de groep met Rens Hendrickx e.a. (deze staan vermeld onder **V. Evaluatie**) wordt voor het doorgeven via W.be bedankt. Zie hoger bij evaluatie.

Ook de fotografen van wie de foto's werden gebruikt uit W.be om het verslag op te smukken worden bedankt: Marc Herremans, Leo Janssen, Stefan Meesen, Jonas Pottier, Chris Steeman, Philippe Vanmeerbeeck, Glen Vermeersch, Henk Wallays, Eric Wille

Steeds tot verdere inlichtingen bereid:

Guido De Prins

guido.deprins@telenet.be